

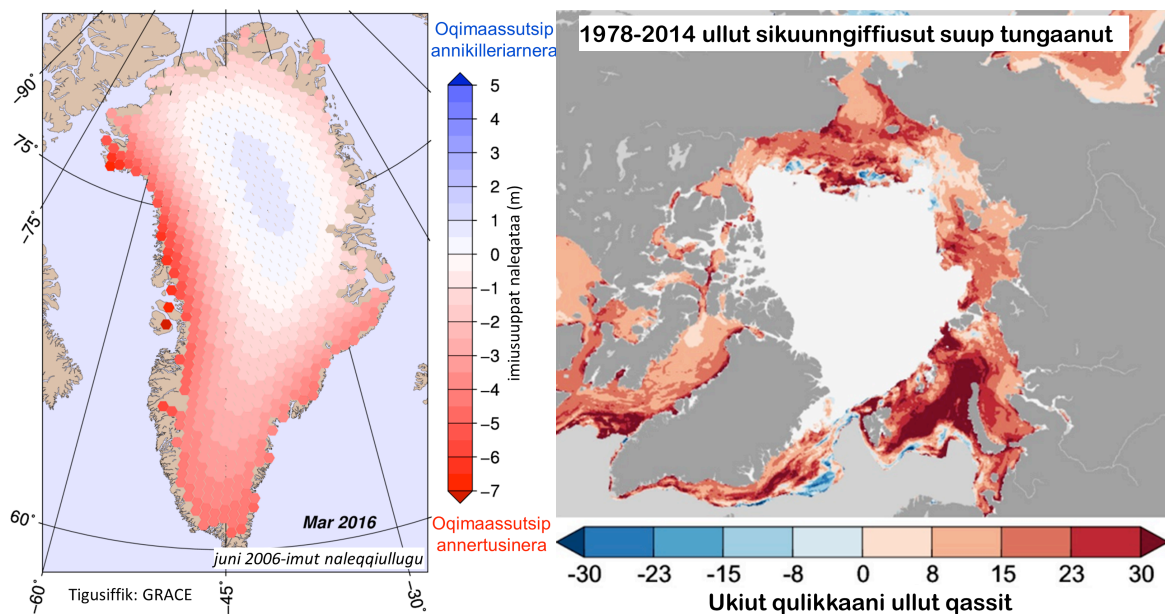
Polar Portalip 2016-imut Nalunaarusiaa

Sikukinneruvoq sermikinnerullunilu

Ukiumut matumunnga nalunaarusiaq tassaavoq Polarportalip aallarnerneqarneraniilli nalunaarusiat sisamasaat, aallarniutigissallugulu qinersimavarput Issittup imartaanni aammalumi Sermersuarmi allanngorfiusimasuni suup tungaanut ingerlaqqajaanit qiviaqqaalaarniarlugit.

Sermersuaq qiviarutsigu taava aakkiartornera ukiunut tuusintilikkaanut nutaanut iserattali aakkiartornera taamaaginnakannerpoq. Ukiut ilai kiannerusarlutillu nillernerusaraluarput – ataatsimulli isigalugu aalaakkaasumik ataasiinnarmut ingerlavoq – oqimaassutsip annikilliartrornera ingerlaannarpoq. Piffissami 2003-2016 Sermersuup sermeq agguaqatigiissillugu ukiumut 268 Gt annaasarsimavaa. Taamatut ingerlanera nalunaarsukkani qaammataasanit GRACE-nit pissarsiarineqartartunit takuneqarsinnaavoq.

Ukiuni kingullerni 10-ni immap sikuusarnera qiviaraanni taamatuttaaq allanngoriartorneqarpoq. Tassanissaaq ukiut ilaani sikuusarneruvoq, ilaanilu sikuunnginnerusarluni ukiulli amerlasuut ingerlaneranni imaq sikuusartoq annikilliartuinnavippoq. Issittumi ukiup ilaa sikuusartoq 1970-ikkut naalerneranniilli qaammatit ataatsip pingasullu akornannik sivikillisimavoq. DMI-p qaammataasat atorlugit 1978-imiit 2015-imut nalunaarsukkat tunngavigalugit nutaanik naatsorsuinerani taama inerniliivoq. Sikuusarnera sivikilligaangat taava akerlianik ukiup ilaa sikuunngitsoq sivitsortarpoq. Tamannalu immini immap sikuanut aarlerinartuulluni. Sikoqannginnerup nalaani Seqineq aasap ingerlanerani immap kissatsinnissaanut sivilunerusumik piffissalernerneqartarpoq. Tamatuma kinguneranik ukiakkut immap sikunissaanik kinguartitsisarpoq, sikulu ukiuunerani issutsinnissaminut sivikinnerusumik periarfissaqalersittarlugu. Taamaammallu upernaleraangat saannerusarluni, taamalu sikuiaarnerusarluni.



Takutitassiaq 1. Ukiut amerlasuut ingerlaneranni suup tungaanut ingerlaqqajaaneq. Nunap assingani saamerlermi 2016-imi marsi ilanngullugu Sermersuup oqimaassusaata annikilleriarnera tamarmiisoq takuneqarsinnaavoq 2006-imut junimut naleqqiullugu imiusuuppat naleqataanut meterinngorlugi. Oqimaassutsip annikilleriarnera anginerugaangat aappalaartoq taarnerusarpoq. Kitaata avannaani sermersuup qalipaa ukiut kingulliit 10 ingerlaneranni 7 meterimik ilanngarsimavoq. Nunap assingani talerperlermi piffissami 1978-imiit 2014-imut ukiut qulikkaarlugit issittumi ullut sikuunngiffiusut qanoq allannguuteqarsimanerat takuneqarsinnaavoq. Ullut sikuunngiffiusut amerlanerugaangata aappalaartoq taarnerusarpoq, taamalu ukiup ilaa sikuusartoq sivikinnerulersimalluni. Svalbardip aamma Nowaja Semljap akornanni ukiup ilaa sikuunngiffiusartoq ukiut 37 kingulliit ingerlaneranni qaammatinik pingasunik sivitsorsimavoq. Sumiiffiit ataasiakkaat soorlu killormut ingerlaqqajaasut. Tamanna ilaatigut peqquteqarpoq sumiiffiit taakkua misissoqqissaarnerat alapernaarsuinernik ikikannersuinnarnik tunngaveqarnerannik, kiisalu aamma misissuqqissaariaaseq atorpeqartoq sikuliamut sumiiffinni allanngorarfiujuartuni pissusissamisut pisanngimmat. Sumiiffinni tungujortuni suup tungaanut ingerlaqqajaanerit pingaaruteqanngillat.

Soorlu takuneqarsinnaasoq Issittumi immap sikuata aamma Sermersuup pissusai aalaakkaasumik allanngoriartorput – tamarmik annikilliarporput. Issittumi klimap kiannerusup sunniutaasa ilagivaat sermit aakkiartuinnartut, tamannalu immap qaffakkiartorneranik kisimi kinguneqarani allanissaaq kinguneqartitsivoq. Inuussutissat isseri imaanut pisinneqartartut amerlanerulersissinnaavai. Aamma immap CO₂-mik millugussisinnassusia annikinnerulersissinnaavaa. Tassaapput allannguinerit umiartornermut, piniarnermik inuutissarsiutilinnut, nunap atortulersorneranut, issittumi nerisagatiigiaanut aalisarnermullu annertuumik sunniuteqarsinnaasut. Allannguineruppullu immakkut nunakkullu sikup sermillu allanngoriartornerisa sutigut ataqatigiinnerisa sammeneqarnerulernerannik pilersitserersimasooq sulilu sammeneqarnissanik pisariaqartitsisoq.

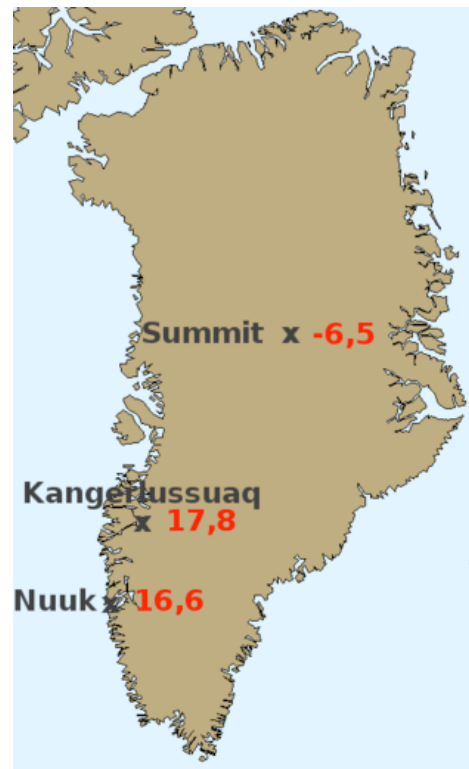
2016-imi Issittumi nakkutiginninnerup inernerit pingaarnerit tulluuttuni saqqummiutissavagut:

- Kalaallit Nunaat kiammik rekordiliiffiummat siusissukut aakkiartulerpoq
- 2012-imiilli sermit annikilleriarnerat annersaat
- Ukioq manna aakkiartorneq – annertuvoq rekordiliiffiunanili
- Sermersuup albedoa 2016-imi ukiuni 17-ini appasinnerpaat tallimarivaat
- Issittumi immap sikua 2016-imi siamasissuseq annikitsoq kisianni rekordiunngitsoq anguaa

Kalaallit Nunaat kiammik rekordiliffiummat siusissukkut aakkiartulerpoq

Aprilimi sila assut kiattoq kujataata kitaaniit Kalaallit Nunaannut annguppoq, ilaatigut sineriammi siallertitsisumik. Kinguneranik sumiiffinni arlalinni kiammik rekordiliffiuvoq, tamannalu aamma Sermersuup aatsaat taama siusitsigisumik aakkiartulerneranik kinguneqarluni. Kangerlussuarmi 1996-imi rekordusimasoq 16,0°C nutaamik taarserneqarpoq 17,8°C (11. april 2016). Nuummi 1969-imi rekordusimasoq 13,0°C nutaamik taarserneqarpoq 16,6°C (11. april 2016). Sermersuarmilu ilisimatuut misissuivianni Summit-imi, 3000 meterisut qutsitsigisumiittoq, 2007-imi rekordusimasoq -8,2°C nutaamik taarserneqarpoq -6,5°C (12. april 2016). Ataatsimut isigalugu taama kiatsiginerata kingunerisaanik 2016-imi sermersuup aakkiartulernera nalinginnaasuunngitsumik assut siusissukkut aallartissimavoq.

Takutitassiaq 2: 2016-imi aprilip qaammataani kiammik rekordiliffiit pingasut. Titartagartai Henning Gisselø.



Taamaakkaluartoq aakkiartulerfiup aallartinnissaanut piumasaqaat naammatsinneqanngilaq. Issinnerami takkuteqqilertorpoq aatsaallu 10. aamma 12. maj 2016 akornanni Sermersuaq ima aakkiartulertigisimavoq aakkiartorneq pisortatigoortumik aallartissimasutut oqaatigineqarsinnaalerluni. Aakkiartulernerup aallartinnera ima nassuiaaserneqartarpoq, ulluni pingasuni malittuinnarni ulloq siulleq Sermersuup qaavata minnerpaamik 5%-ia aakkiartulersimagaangat.

2016-imi aakkiartulernerup aallartinnera 1991-imi Sermersuup aakkiartortarnera pillugu naatsorsuisarnerit aallartinneqarmatali aakkiartulernerup aallartittarneri siusinnerpaat ilaannut 5-nut ilaavoq. Piffissap taassumap ingerlanerani siusinnerpaamik aakkiartulerfiusimasoq tassaavoq 29. April 1996, 2015-imilu aatsaat 12. juni aakkiartulerneq aallartissimalluni.

Aasap ingerlanerani kingusinnerusukkut kingumut rekordiliffiusunik nutaanik uuttuisoqaqqippoq. Assersuutigalugu Tasiilami aasaanerani agguaqatigiissillugu kiassuseq 8,2°C-usimavoq, tassa piffissami 1981-2010 agguaqatigiissinneranut 2,3°C-usimik qaffasinnerulluni, taamaallunilu 1895-imiilli sumiiffimmi tassani nalunaarsuinerit aallartinneqarmatali rekordiliinerulluni. Aamma Narsarsuarmi Tunumilu Danmarkshavnimi rekordiliinerit pisimapput.

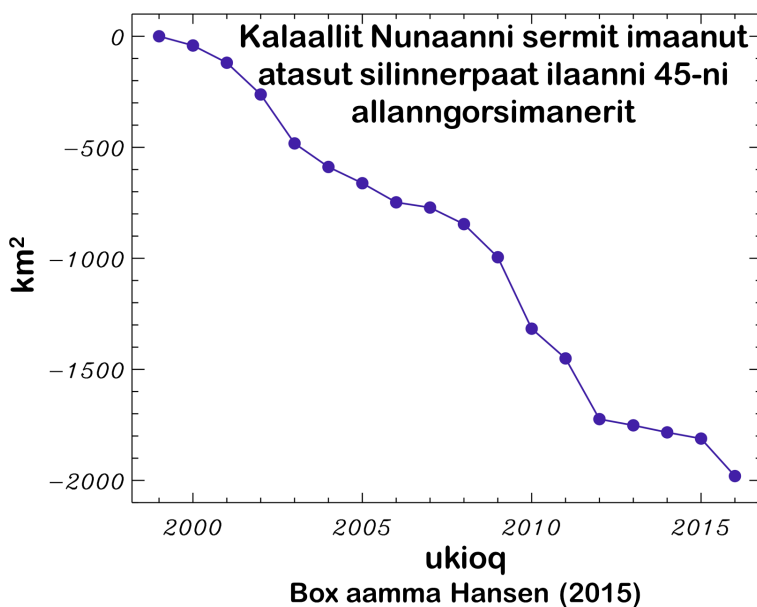
Ukioq manna rekordiliinerit kianneranut tunngasuinnaasimanngillat. Aamma issinnerpaatut kiisalu nittaallakinnerpaatut sialukinnerpaatullu rekordeqarpoq. Julimi Tasiilami katillugit taamaallaat 0,1 mm-mik nittaalluniluunniit siallerpoq, 1898-imiillu uuttuinerit taakku aallartimmatali aatsaat

taama pisoqarluni. Kalaallit Nunaanni aasaq ataatsimut isigalugu kiakkaluartoq 1. august issinnerpaatut rekordusooq Summit-imi DMI-p uuttortaaviani, Sermersuup qeqqaniittumi, $-30,7^{\circ}\text{C}$ uuttorneqarluni. Tassaavoq julip qaammataani uuttortaavimmi tassani issinnerpaatut uuttorneqarsimasooq. Rekordi siulia 1992-imi uuttorneqarsimavoq $-27,7^{\circ}\text{C}$ -iulluni.

2012-imiilli sermit annikilleriarnarat annersaat

Kalaallit Nunaanni sermit silinnerpaat 45 annertussusii allannorsimanersut GEUS-ip ukiut tamaasa misissortarpai (Box og Hansen, 2015). 2016-imi taakku akornanni sermit 22 annikillipput (101 km^2 -nik), 11 annertusipput (41 km^2 -nik) 12-llu allannoratik, ataatsimullu annikilleriaat $60,6\text{ km}^2$ -iulluni, tassaalluni 2012-imi annikilleriarnarpaatut rekordiliiffiusup kingorna annikilleriarneq annerpaaq. Kisitsisinulli taakkununga ilaanngilaq Spalte Gletsjerip annikilleriarnara, tassani iluliapiluunersuaq 100 km^2 missaannik angissusilik (Amageritut angitigisoq) kaanngavinnani kaanngangajammat.

Aasakkut kiannerusarnera malillugu sermeq anginerusoq aattarpoq, aassimasullu ilaa quppanut kuuttarpoq taamalu quppat asiillartittarlugit. Taamaalluni aasat kiattut sermit annikilleriarnarunannik kinguneqartarpoq. Kalaallit Nunaata sineriaa kaajallallugu DMI-p silasiutaani 12-ni aasap taama kiatsigisimanera sermit annikilleriarsimanerannut naleqqiikkaanni silasiorfiit taakku ilaanni 8-ni 80%-imik qularisassaanngitsumik taama kinguneqartitsivoq sinnerinilu 4-ni 95%-imik anginerusumik qularisassaanngitsumik taamaalluni.

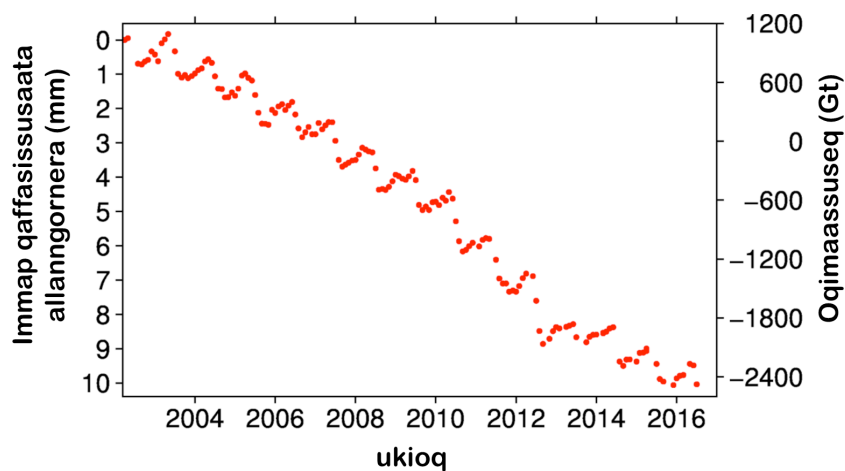


Takutitassiaq 3: Kalaallit Nunaanni sermit imaanut atasut silinnerpaat ilaanni 45-ni allannorsimanerit, Spalte Gletsjer ilanngullugu, allataq atuaruk.

Sermersuup immamik qaffatsitsisarnera.

(Sermersuup 2016-imi piffissami aassimaneranut paasissutissat suli pigilerneqanngillat).

Assilissami 4-mi takuneqarsinnaasutut, 2012-imi nunatta sermissuata aassimanera rekordiliisimamerup assipajaarivaa, tassani sermip qaava rekordiliilluni aassimavoq, nalinnaannngitsimillu annertuumik sermeq aassimalluni, immap $1,7\text{ mm}$ -erimik qaffassimanera assigaligu. Sermip aassimanerata annertussutaa, immallu qaffasissusaa, suli 2016-imi naatsorsorneqarsinnaanngilaq, tassami paasissutissat pigineqartut taamaallaat juli 2016-imut killeqarmata.



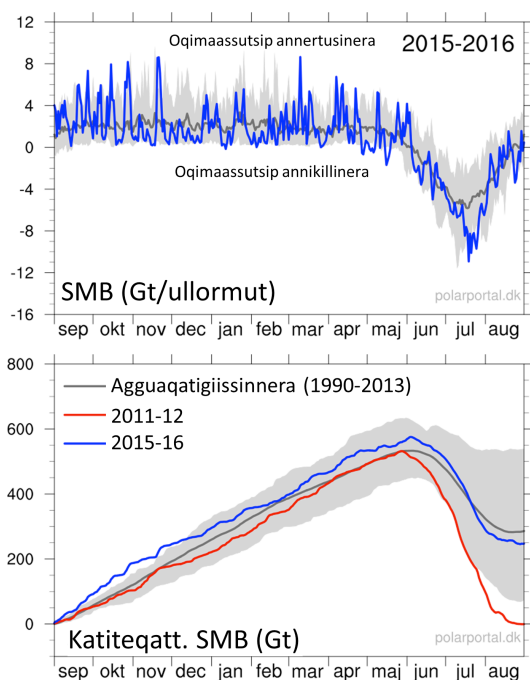
Takutitassiaq 4: Sangujaap qaammammiit qaammammut initussutsip oqimaassutsillu imminnut naleqqiunnerisa tamarmiusup allanngoriartornera ersersippaa, Gt uuttuutigalugu (1 Gt tassaavoq 1 mia. tonsit imaluunniit imeq 1 km³. 100 Gt-ip assigaa nunarsuarmi tamarmi immat 0,28 mm-inik qaffasissusi). Allannngorsimanerit tamarmik 2006-imi junimut naleqqiunneqarput.

Oqimaassutsip annikilleriarnera taavalu immap qaffasissusia

GRACE iluaqutigalugu 2002-miilli qaammataasatigut alapernaarsuinerup takutippaa Sermersuaq piffissami alapernaarsuiffiusimasumi, t.i. ukiut qulikkaar ataatsit sinnerlugit, ukiut tamaasa oqimaassusermik 268 Gt missaanniittumik annikilleriarsimasooq. 1 Gt tassaavoq 1 milliard ton assigaa imeq 1 kubikkilometeri. Oqimaassutsip 100 Gt-ip annikillissutaanera assigaa immat 0,28 mm-inik qaffannerat. T.i. ukiut tamaasa oqimaassutsip 250 Gt-ip annikillissutaanera assigaa immat ukiut tamaasa 0,7 mm missaannik qaffattarnerat, GRACE-millu alapernaarsuinerup nalaani (2002-miilli) oqimaassutsip annikilleriarsimanera tamarmiusup assigaa nunarsuarmi tamarmi immat agguaqatigiissillugu 1 cm missaannik Kalaallit Nunaannit pisumit qaffariarsimanerat.

Ukioq manna aakkiartorneq – annertuvoq rekordiliiffiunanili

2015-imisut Sermersuup qaavata aakkiartornera 2016-imi nalinginnaasuminngarnit angineruvoq. Ukioq manna Sermersuup qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa (SMB) ataatsimut katinnerat 247 Gt-mut inernilerneqarpoq.



Takutitassiaq 5: Sangujaap qullerpaap Sermersuarmi sumit tamanit ullut tamaasa qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa katillugit tuniseqataasuunerat naatsorsugaq takutippaa. Sangujaap alliup qaavata oqimaassusia katiteqattaarlugu tamarmiusooq takutippaa. Sangujaap tungujortup aakkiartorfik 2015-16 takutippaa, takuneqarsinnaavorlu piffissap naanerani sangujaap nalinginnaasup qasertuup ataanut inissittoq kisiannili 2012 assignagu nalinginnaasup avataanut pinnani (sangujaaq aappalaartoq).

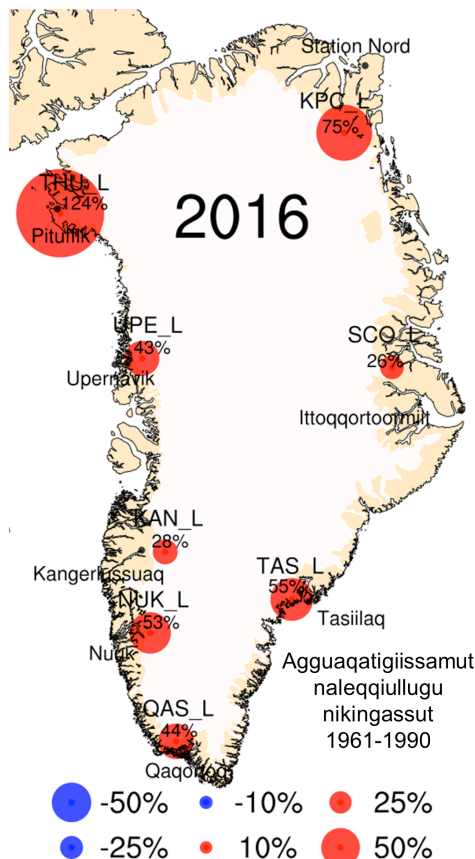
Piffissami 2015-16-imi qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa inernerat peqquteqarpoq silap nalinginnaasutut innginneranik kisiannili naggataatigut inernermik nalinginnaasumik inernejartumik. Naak aprilip aallartinnerani annertuumik aakkaluartoq 2016-imi qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerisa inernerat 247 Gt-inut inissippoq (piffissaq september 2015-imiit august 2016-imut), piffissami 1991-2013 agguaqatigiissillugu 286 Gt-iusartoq 40 Gt missaannik inorlugu. Ukiuunerata nalaani annertuumik apisaraluartoq september 2015-imiit juni 2016 aallartinneranut katiteqattaarlugit 576 Gt-iullutik, taannalu tassaavoq nalinginnaasuminngarnit 35 Gt-imik annertunerusoq. Kisianni qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat appassissoq tassaavoq aasaanerani annertuumik 328 Gt-inik aassimanera, taanna nalinginnaasuminngarnit 75 Gt missaannik anginerulluni. Allatut oqaatigalugu aakkiartornera annertusimavoq kisiannili rekordiliiffiunani.

Liegemi ilisimatusarfimmi SMB-imik naatsorsuinerit taamaattut ingerlanneqartarput kisianni sila pillugu nalunaarsukkat allat aamma aput/sermeq pillugit aaqqissuussisimaneq alla najoqqutaralugit naatsorsorneqartarlutik. Aamma tassani taamatoqqissaaq inerniliisimapput, tassa ukiuunerani annertuumik apisimasoq aasaanerani annertuumik aassimasoq ukiup naanerani inerneru appassissumut inissillugu.

Allat ilanngunnagit Sermersuup qaavanut nakkaallutik ilassutaasut aamma aannikkut ilanngaassutaasut qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerannik taaneqartarpoq. Sialuit/nittaallat Sermersuup oqimaannerulersittarpaat, Sermersuarlu aakkaangat minnerulertarluni. Ilassutaasut ukiup qaammataani qulingiluani pigajuttarput, aanneralu aasap qaammataani pingasuni juni, juli aamma august pigajuttarluni. Sermersuup qaava sialunnik/nittaallanik oqimaallinera sinaasigut aannikkut ilanngaassutaanerani annikinnerusimagaangat piffissaq taama pisoqarfiusoq taaneqartarpoq ukioq ablationerfimmik. Polarportalimi ukioq ablationerfiup aallartinnera ima nassuiaasertarparput ulluni pingasuni tulleriinni ulloq siulleq sermeq qaaminiit imaanut 1 Gt-mik anginerusumik annikillisimagaangat. Ukioq manna tamanna pivoq ulloq 6. juni. Ukiunilu 27-ni naatsorsuinerit taamaattut ingerlanneqartarnerini tassaavoq ukiut ablationerfiit aallartiaarnerpaat arfernat.

Sermersuup aannera suliniutip PROMICE-p ataani sumiiffinni qinikkani toqqaannartumik uuttorneqartarpoq. Sermersuup aattarfiini silasiutit 20 missaanniittunit misissuinikkut paasisat silap issinnera/kiannera agguaqatigiissillugu nalinginnaasuminngarnit qaffasinnerusut takutippaat. Januarimiit augustimut uuttuinerit tamarmiusut 88%-iinut tamanna atuuppoq. Ingammik aprilimi uuttortaaviit affaanik amerlanerusuni issinnera/kiannera aatsaat taama qaffasitsigisoq uuttorneqarpoq rekordiliiffiullutik. Aamma Ittoqqortoormiit eqqaata kangisissortaani sermersuup killinga majimiit augustimut nalinginnaasumit assut kiannerusimavoq, Station Nordillu eqqaani Qaanaamilu aamma taamaassimalluni annikinnerusumilli. Sermersuup killingata sinnerani aasap qaammataani juni, juli augustimilu kiassuseq 2008-2016-mut agguaqatigiissillugu kiassusermut qanippoq – kitaani kijasissut Qassimiut aamma Nuup eqqai minillugit, taakkunani kiak kingumut assut angisimammat.

Aanneranik uuttuiffinni qinikkani arfineq-pingasuni uuttuinerit nalinginnaasumit qaffasinnerusut uuttorneqarput. Naatsorsuinerimut ilaassusaanngitsut peereerlugit ukiumut tamarmut aakkiartornerup nikinganerata ataatsimut katinnera sermersuup killinga tamaat kaajallallugu plusumiippoq. Aakkiartornerup nikinganera annerpaaq Pituffimmi uuttorneqarpoq 124%-iulluni. Ukiumilu tamarmi aassimaneq annerpaaq QAS_L-imi nassaarineqarpoq aannerup ataatsimut katinnera tassaasimalluni sermeq 7,4 m.



Takutitassiaq 6: Silasiutini PROMICE-ni appasinnerusumiittuni naatsorsuinnermut ilaasussaangitsut peereerlugit 2016-imi nikinganerit nunap assingani takuneqarsinnaapput piffissamut 1961-1990-imut naleqqiullugit. Nigallit diameteriisa angissusaat aannerup nikinganerisa annertussusaat malippaat.

Qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat

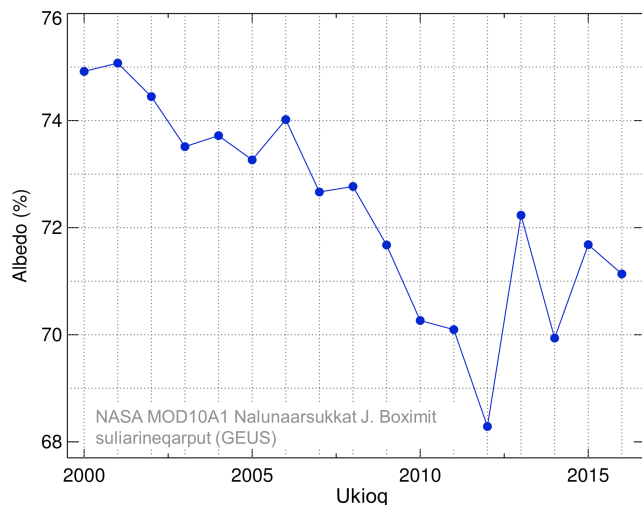
Allat ilanngunnagit Sermersuup qaavanut nakkaallutik ilassutaasut aamma aannikkut ilanngaassutaasut qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerannik taaneqartarpoq. Sialuit/nittaallat Sermersuaq oqimaannerulersittarpaat, Sermersuarlu aakkaangat minnerulertarluni. Initussutsip oqimaassutsillu imminnut naleqqiunnerannut tamarmiusumut naleqqiullugu qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat tassaavoq Sermersuup qaavanut tuttartut annertussusaat – tassa imaappoq sermit iigaraangata iluliannortut aamma imaqq kissakannersoq pissutigalugu sermit aattarnerat ilanngunnagit. 1990-ikkunniilli qaavata initussusaata oqimaassusaatalu imminnut naleqqiunnerat appariartuinnarsimavoq.

Sermersuup albedoa 2016-imi ukiuni 17-ini appasinnerpaat tallimarivaat

Albedo tassaavoq suup qaavata Seqernup qinngornerinik utertitsisinnaassusia. Suup qaava qaamanerunera malillugu seqernup qinngornerinik utertitsillaqqitigisarpaq. Akerlianik suup qaava taartup seqernup nukingata ilaa kianngorlugu milluguttarpaa.

2016-imi Sermersuup albedoa ukiuni 17-ini NASA-p qaammataasaani atortorissarutit MODIS aqqutigalugit Nunarsuup seqernup qinngornerinik utertitsisarnera nalunaarsorfiusimasuni minnerpaat tallimarivaat. Sermersuarmi tamarmi junimi, julimi augustimilu uuttuinerit takutippaat albedo agguaqatigiissillugu tamarmiusoq tassaasoq 71,1%, taannalu 2000-2001-imut naleqqiullugu 4%-ip missaanik annikinneruvoq – tassa imaappoq taarneruvoq. Kisiannili 2016-imi aasap agguaqatigiissillugu albedoa 2012-imi rekordiulluni appasinnerpaajusumit angineruvoq. Piffissami 2000-2016 agguaqatigiissillugu albedop suup tungaanut ingerlaqqajaanera tassaavoq $-5,3 \pm 1,0\%$ (juni, juli aamma august) taavalu $-6,2 \pm 1,2\%$ (juli kisiat). Albedop nikinganeri annersaasut -20% missaanut uuttorneqarput, taakkulu sermersuup kitaa'tungaani taarnerusoq sinerlugu nalunaarsorneqarput, taakkulu ukiuni siusinnerusuni albedop nikingassutigisimasaanut

naapertuulluarlutik. Taamaallaat sermersuup kitaata avannaani albedop uuttorneri nalinginnaasut eqqungajallugit uuttuiffiusimavoq – sermersuarmi sumiiffinni allani tamani albedop uuttorneri appasissut annertuumik nalunaarsorneqarput.



Takutitassiaq 7: Sermersuarmi albedop nikinganeri junimi, julimi augustimilu ukiuni 2000-2015 sangaajami takutinneqarput.

Issittumi immap sikua 2016-imi siamasissuseq annikitsoq kisianni rekordiunngitsoq anguaa

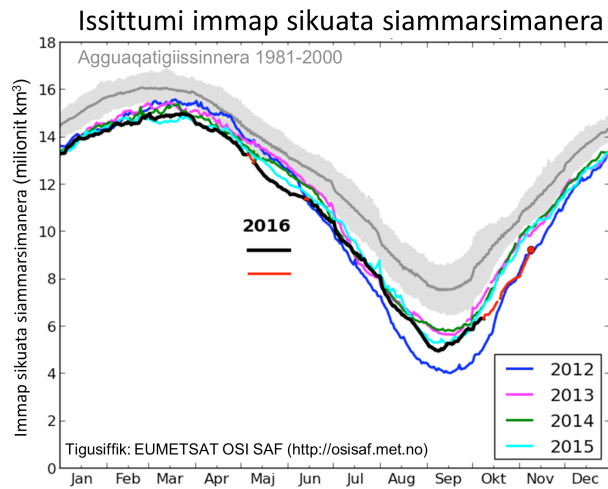
Majimi junillu aallartinnerani 2016 siku siammarsimanera aatsaat taama annikitsigaluni rekordiliffiuvoq, qalasarsuullu eqqaata nalaani agguaqatigiissillugu nillissuseq/kiassuseq nalinginnaasuminngarnit ullualuit sioqqullugit manngulerfiuvoq. Taakku marluk tamarmik pissutigalugit ilisimatuut aarlerilersissimavaat siku 2012-imi siammarsimaneranit allaat siammarsimannginnerussasoq. Kisiannili immap sikuunera aasap silaannanik annaanneqarporlusooq, tassa juni ima nillertigisimammat siku aakkiartornera unikaallatsissinnaasimallugu allaat.

Issittulli sikua septemberimi siammarsimanerup minnerpaaffianiimmat imaq sikuusup arealia aalaakkaasumik uuttortaanerit 1970-ikkunni qaammataasat atorlugit aallartimmatali minnerpaap tulleraa. 2016-imi siku siammarsimanera minnerpaaq septemberip 10-ngani uuttorneqarpoq, tassani Issittumi imaq sikuusup arealia 5,1 million kvadratkilometeriusimalluni.

Taanna 1970-ikkut naalerneranni 1980-ikkullu aallartinneranni septemberimi siku siammarsimaneranut naleqqiukkaanni taamani areali 8 aamma 8,5 million kvadratkilometerit akornanni sikuusarsimavoq. Taamanerniilli aasap naanerani septemberimi siku siammarsimanerata minnerpaaffia agguaqatigiissillugu ukiut tamaasa 94.000 kvadratkilometerinik mikinerulertarsimavoq. Taassuma agguaqatigiissillugu assigaa Danmarkip nunataata marloriaataatut angitigisoq ukiut tamaasa sikuusarunnaartoq. 2016-imi minnerpaaffiusoq 2007-imi minnerpaaffimmut qanittunnguuvooq, taanna 2012-imi ukioq ajunaarfiusoq tikillugu minnerpaaffittut rekordiusimagaluarpoq. 2012-imi siku manna tikillugu siammarsimanerata minnerpaaffia uuttorneqarpoq.

2007-ip kingorna issittumi siku aasaanerani siammarsimanera 1970-, 1980- aamma 1990-ikkunni siammarsimaneranit annikinnerarsuusimavoq. Annikinnerunera peqquteqarpoq Issittumi kissakkaluttuinnarneranik aamma immap sikuata ataatsimut isigalugu saannerulerneranik. Taamaaliartornera 2002-mili aallartereerpoq, taamani Beaufortip imartaa aasaanerani

aattarfinngormat. Sikup nikittarnera pissutigalugu kingunera tassaavoq sikutoqqap issusuup ukiumit ukiumut qasseeriarluni atasartup annertuumik annikilleriasarnera, tamannalu kingumut aamma aasaanerani Issittup sikuata ataannartarneranut sunniuteqarnerlulluni. Kliima ilaarlugu ilusilersukkat uparuagaat tassaavoq taamatut ingerlaqqajaaneq ingerlaannassasoq, aammalu 2000-
kkut qiteqqunneranni Issittumi aasaanerani immat sikuunngitsut siulliit misigisalereerumaarigut.



Takutitassiaq 8: DMI-p immap sikuata siammarsimanera pillugu sangujaaliaata takutippaa 2016-imi annikinnerpaaffia ulloq 10. september pisimasoq. Takutitassiamut EUMETSAT-ip sikut eqimasarneri pillugit naatsorsuinerit OSISAF-inik taaneqartartut tunngavigineqarput, takutippaalu immat arealii 15%-imik anginerusumik sikuusut. Titartagartaliisoq Polar Portal.

Issittup imartaani sikup siammartarnera

Issittup imartaani sikup siammartarnera amerikamiut NSIDC-annit europamiullu EUMETSAT-iannit misissoqqissaarneqartarpoq – tassuunakkullu DMI-mit. Centerit taakku tamarmik qaammataasat atorlugit nalunaarsukkat assigiit najoqqutarisarpaat kisianni immap sikoqanngitsup sikullu sinaata perpalutsitsisarnera assigiinngilaartumik passuttarpaat. Taamaammat sikup siammarsimaneranut sangujaat tamatigut assigeeqqissaarneq ajorput. Europamiut kisitsisaataat nalunaarsukkat aqqutigalugit ilisimatuunit DMI-mi sulisunit saqqummersinneqarput, taakkulu ilaatigut atuagassiami The Cryospheremi saqqummersinneqarlutik.